

Barn- och ungdomsneurologi med habilitering

Version 6/5 2008

Innehåll

<i>Övergripande kompetensdefinition</i>	3
Definition av kompetensområdet	3
Kompetenskrav	3
Kompetenskrav för medicinsk kompetens	3
Kompetenskrav för kommunikativ kompetens, ledarskapskompetens samt kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete	3
Utbildningsstruktur	6
<i>Delmål</i>	6
Medicinsk kompetens	7
Kommunikativ kompetens	10
Ledarskapskompetens	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Övergripande kompetensdefinition

Definition av kompetensområdet

Barn- och ungdomsneurologi med habilitering är grenspecialitet till basspecialiteten barn- och ungdomsmedicin. Specialiteten omfattar normal och avvikande utveckling av det centrala nervsystemet och de perifera neuromuskulära systemen från fostertiden upp genom ungdomsåren och övergången till vuxenlivet, 0-18 år. Specialiteten omfattar prevention, utredning, diagnostik, behandling, uppföljning och kunskapsutveckling rörande sjukdomar och skador i dessa system och övergripande multidisciplinär handläggning av åtföljande funktionsnedsättning.

Kompetenskrav

Kompetenskrav för medicinsk kompetens

För specialistkompetens i barn- och ungdomsneurologi med habilitering krävs förmåga att självständigt och i samarbete med multiprofessionella team kunna utreda och behandla sjukdomar och tillstånd inom hela det neuropediatrika fältet, såväl inom barnneurologi som inom habilitering. Samordnande arbete, konsultfunktion och multiprofessionellt arbete skall behärskas.

Vidare krävs det för specialistkompetens att *behärska* avvikelser i psykisk, kognitiv och motorisk utveckling, mental retardation, kognitiva störningar, cerebral pares och epilepsi som är de inom specialiteten vanligaste tillstånden. Dessutom krävs det att *kunna handlägga* andra tillstånd såsom inflammatoriska och degenerativa hjärnsjukdomar, hjärntumörer, missbildningar inklusive neuralrörsdefekter och hydrocephalus som är mer sällsynta eller kräver en högre specialiseringsgrad. Vidare krävs det att *kunna bedöma och initialt handlägga* de extremt sällsynta tillstånd som kräver komplex utredning på riksnivå eller internationell nivå vilka utgör en central del av det neuropediatrika kunskapsområdet. Vanliga tillstånd av barnneurologisk karaktär, såsom huvudvärk och godartade feberkramper liksom akut handläggning epileptiska anfall tillhör kompetensområdet Barn- och Ungdomsmedicin.

För specialistkompetens i barn- och ungdomsneurologi med habilitering krävs dessutom kunskaper och färdigheter i diagnostik och behandling av alla vanligt förekommande sjukdomar och av allvarliga sjukdomar och funktionshinder från nyföddhetsperioden till vuxen ålder. Dessutom krävs kunskaper om barnets normala tillväxt, uppfödning och psykomotoriska och mentala utveckling, samt om diagnostik i syfte att tidigt kunna diagnostisera avvikelser i dessa. Vidare krävs förmåga att arbeta förebyggande och famil-

jeinriktat med allmän hälsouppllysning, vaccinationer och olycksfallsprevention. Det krävs en förmåga till helhetssyn på familjen med engagemang och respekt för barnets behov, förståelse för hur sjukdom påverkar barnet och dess familj, och förmåga att tillgodose barnets rätt att vara delaktigt vid bedömning och behandling utifrån dess utvecklingsnivå. För att uppnå sådan kompetens krävs förmåga till arbete i multidisciplinära team och samarbete med andra specialiteter inom sjukhus och öppenvård, samt med socialtjänst, barnomsorg, skola, ideella föreningar och samhällets institutioner. För detta arbete krävs kunskap om och förmåga att verka för barns och ungdomars rätt i samhället, såväl nationellt som globalt. Vidare krävs ett etiskt och professionellt förhållningssätt, goda färdigheter i kliniskt omhändertagande med barnets behov i centrum, samt förmåga att verka för en hälsosam livsstil hos barn och ungdomar.

Det krävs också kunskap om överföringsprocessen av kroniskt sjuka ungdomar från barn till vuxensjukvården.

Kompetenskrav för kommunikativ kompetens, ledarskapskompetens samt kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Kommunikativ kompetens

Den jämlika och ansvarstagande patienten

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående, som präglas av empati och förtroende samt respekt för patientens rätt till information, inflytande och delaktighet i besluten. Kontakten ska också präglas av samverkan och lyhördhet för patientens önskemål och rätt till självbestämmande samt ge stimulans åt patientens engagemang och ansvar för den egna vården.

Mångfalds- och genusaspekter

Kommunikationen med patienten och dennes närstående ska dessutom präglas av kunskap och respekt för transkulturella aspekter och mångfaldsaspekter såsom språk, etnicitet, sexuell läggning och religion samt genus.

Interprofessionella relationer

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till kommunikation, såväl skriftligt som muntligt, med andra läkare och medarbetare, med respekt för deras yrkeskunskaper och kompetens. Detsamma gäller för kontakter med företrädare för allmänheten och olika samhällsinstanser.

Pedagogisk förmåga

Den specialistkompetenta läkaren ska ha pedagogisk förmåga för att kunna informera och undervisa, främst patienter och deras närstående men också andra läkare och medarbetare samt studenter.

Professionellt förhållningssätt och etik

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att kontinuerligt arbeta med sitt professionella och läkaretiska förhållningssätt, med målet att kunna fatta självständiga beslut av medicinsk etisk natur.

Egen kompetensutveckling

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att kontinuerligt pröva och identifiera, tillsammans med verksamhetens krav, de egna behoven för kompetensutveckling för att kunna motsvara kraven på bästa möjliga vård för patienterna.

Ledarskapskompetens

Medarbetarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha utvecklat förmåga till självkännedom och kunskap om den egna funktionen och rollen i organisationen.

Handledarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter.

Ledarskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till ledarskap som utmärks av samverkan, öppenhet och dialog med medarbetarna. Ledarskapet ska vidare präglas av delaktighet och verksamhetsutveckling, som är förbättringsinriktad. Förmåga att leda arbete i vårdteam är grundläggande.

Systemkunskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, administration, ekonomi och regelverk samt om dess styrning för bästa resursutnyttjande.

Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Medicinsk vetenskap

Den specialistkompetenta läkaren ska ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt genom deltagande i forsknings- och utvecklingsarbete samt genom att tillägna sig kunskaper i forskningsmetodik, inklusive epidemiologiska grundbegrepp, och evidensbaserad medicin.

Förbättrings- och kvalitetsarbete

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om och kompetens i evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete. Målet är att kunna delta i och ansvara för kontinuerligt systematiskt förbättringsarbete med betoning på helhetsperspektiv, patientsäkerhet, patientnytta, mätbarhet och lärandestyrning för att kritiskt kunna granska och utvärdera den egna verksamheten.

Folkhälsa och prevention

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskap om hälsans bestämningsfaktorer, och andra folkhälsoaspekter samt om metoder för hälsofrämjande samt skade- och sjukdomsförebyggande insatser för att i det medicinskt vetenskapliga arbetet och kvalitetsarbetet kunna beakta denna kunskap.

Utbildningsstruktur

Specialiseringstjänstgöringen i barn- och ungdomsneurologi med habilitering kan inledas före, under eller efter specialiseringstjänstgöring i barn- och ungdomsmedicin och kan genomföras integrerat.

Den neuropediatrika utbildningen bör ske genom tjänstgöring under sammanhängande perioder inom barn- och ungdomsneurologi och inom barn- och ungdomshabilitering integrerat med teoretiska studier, kurser och yrkesrelaterade sammankomster.

Den barnneurologiska tjänstgöringen fullgörs med fokus på akuta, eventuellt recidiverande tillstånd och på neurologisk utredning. Tjänstgöringen huvudsakligen förläggas till regionsjukhus med enhet för barnneurologi.

Tjänstgöring inom barn- och ungdomshabilitering fullgörs inom habiliteringens multidisciplinära struktur med fokus på barn och ungdomar med neurologisk funktionsnedsättning. Särskild vikt bör läggas vid läkarens träning i att medicinskt leda ett arbetslag inom barn- och ungdomshabilitering.

I utbildningen bör ingå sidutbildning främst i form av tjänstgöring inom klinisk neurofysiologi och vuxenneurologi. I utbildningen kan också ingå tjänstgöring inom klinisk genetik, barnneuropsykiatri, neurokirurgi och neuroradiologi.

Delmål

Medicinsk kompetens

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
1. Att behärska kunskapen om det friska barnet och ungdomen och den påverkan som arv, kultur, miljö och samhälle har på deras utveckling och hälsa. Att behärska diagnostik av avvikelser från normal tillväxt och utveckling samt behärska hälsobefrämjande arbete. Att kunna handlägga psykosociala problem och känna till relevant lagstiftning.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs.	Intyg om godkänd kliniska tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Teoretiska studier.	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
2. Behärska basala och akuta barn- och ungdomsmedicinska tillstånd.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs.	Intyg om godkänd kliniska tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Träning i simulerad miljö.	Skriftligt dokumenterad simulatorträning.
	Teoretiska studier.	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
3. Att kunna handlägga relevanta tillstånd inom områdena neonatologi, endokrinologi och metabola sjukdomar, nefrologi, gastroenterologi, hepatologi och nutrition, infek-	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs.	Intyg om godkända kliniska tjänstgöringar och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Träning i simulerad	Skriftligt dokumente-

tionssjukdomar, immunologi och reumatologi, neurologi med habilitering, onkologi och hematologi samt kardiologi.	miljö under handledning.	rad träning i simulerad miljö utfärdat av aktuell handledare.
	Teoretiska studier.	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
4. Att kunna initialt handlägga relevanta tillstånd inom området barn- och ungdomspsykiatri.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Teoretiska studier.	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
5. Att behärska klinisk och laboratorieunderstödd utredning och behandling av epilepsi och andra paroxysmala tillstånd.	<i>Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd.</i>	<i>Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare</i>
	<i>Kurs</i>	<i>Intyg om godkänd kurs</i>
	<i>Teoretiska studier</i>	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
6. Att behärska psykisk, kognitiv, och social utveckling och avvikelser i dessa samt att behärska utredning och habilitering av mental retardation och störningar i aktivitetsgrad och uppmärksamhet samt att behärska autismspektrumstörningar och andra kognitiva störningar.	<i>Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd.</i>	<i>Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare</i>
	<i>Vårdteamarbete under handledning.</i>	<i>Skriftligt dokumenterat deltagande i vårdteamarbete utfärdat av aktuell handledare.</i>
	<i>Kurs</i>	<i>Intyg om godkänd kurs osv</i>
	<i>Teoretiska studier</i>	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
7. Att behärska utredning, behandling och rehabilitering vid avvikande motorisk utveckling, cerebral pares och neuralrörsdefekter samt vid hydrocephalus.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare
	Vårdteamarbete under handledning.	Skriftligt dokumenterat deltagande i vårdteamarbete utfärdad av aktuell handledare.
	Kurs	
	Teoretiska studier	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
8. Att kunna handlägga klinisk och laboratorieunderstödd utredning, behandling och rehabilitering av förvärvade skador i nervsystemet av vaskulär, metabol, inflammatorisk, infektiös eller traumatisk art.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare
	Vårdteamarbete under handledning	Skriftligt dokumenterat deltagande i vårdteamarbete utfärdad av aktuell handledare.
	Teoretiska studier	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
9. Att kunna handlägga neurologiska tillstånd i nyföddhetsperioden inklusive dysmorfa tillstånd och genetiska syndrom.	Auskultation under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd auskultation och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare.
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdad av aktuell handledare.

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
10. Att kunna handlägga klinisk och laboratorieunderstödd diagnostik och rehabilitering av neuromuskulära sjukdomar.	Auskultation under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd auskultation och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare.
	Kurs alternativt större yrkesrelaterad sammankomst	Intyg om godkänd kurs utfärdad av aktuell handledare.
	Teoretiska studier	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
11. Att kunna handlägga orostillstånd, smärtillstånd, komplicerad huvudvärk samt kunna handlägga sömn- och vakenhetsrubbningsar.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd	Intyg om godkänd tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare.
	Teoretiska studier	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
12. Att kunna handlägga tumörsjukdomar i centrala nervsystemet hos barn och ungdomar.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet som handlägger dessa tillstånd.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare
	Teoretiska studier	

Kommunikativ kompetens

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
13 Att ha förmåga till dialog och en öppen kontakt med patienten och dennes närstående med respekt för patientens rätt till information, inflytande och delaktighet i besluten Att ha kunskap och respekt för transkulturella aspekter och mångfaldsaspekter såsom språk, etnicitet, sexuell läggning och religion samt genus.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdad av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdad av kursledare.
	Medsittning	Skriftligt dokumenterad medsittning.
	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterad inomprofessionell reflektion i grupp

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
14. Att ha förmåga till kommunikation, såväl skriftligt som muntligt, med andra läkare och medarbetare samt med kontakter som företrädere allmänheten och olika samhällsinstanser.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid enhet där sådan verksamhet bedrivs	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Vårdteamarbete under handledning	Skriftligt dokumenterat deltagande i vårdteamarbete utfärdat av aktuell handledare
	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterad inomprofessionell reflektion i grupp
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
15. Att ha pedagogisk förmåga för att kunna undervisa patienter och närstående, andra kollegor och medarbetare samt studenter	Undervisa och handleda under handledning.	Skriftligt dokumenterad undervisning och handledning.
	Kurs	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.

Ledarskapskompetens

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
16. Att ha förmåga att handleda andra läkare och medarbetare samt studenter.	Klinisk tjänstgöring under handledning.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterad inomprofessionell reflektion i grupp

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
17 Att ha förmåga att leda samverkan och dialog med ett ledarskap som präglas av delaktighet och verksamhetsutveckling.	Klinisk tjänstgöring under handledning.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Teoretiska studier.	
	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterad inomprofessionell reflektion i grupp

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
18. Att ha kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation, administration och regelverk samt dess styrning för bästa resursutnyttjande	Klinisk tjänstgöring under handledning.	Intyg om godkänd klinisk tjänstgöring och uppnådd kompetens utfärdat av aktuell handledare.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Teoretiska studier.	

Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
19. Att ha förmåga till ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterat deltagande i sådan grupp
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Individuellt utformat skriftligt arbete under handledning enligt vetenskapliga principer	Intyg om godkänt individuellt arbete utfärdat av disputerad extern bedömare
	Teoretiska studier	

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
20. Att ha kunskap om, och kompetens i, evidensbaserat förbättrings- och kvalitetsarbete	Kvalitets- och utvecklingsarbete under handledning.	Skriftligt dokumenterat deltagande i kvalitets- och utvecklingsarbete.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.
	Inomprofessionell reflektion i grupp	Skriftligt dokumenterad inomprofessionell reflektion i grupp

Mål	Metoder för lärande	Uppföljning
21. Att ha kunskap om hälsans bestämningsfaktorer och andra folkhälsoaspekter samt om metoder för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.	Teoretiska studier	
	Större yrkesrelaterad sammankomst.	Skriftligt dokumenterat deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst.
	Kurs.	Intyg om godkänd kurs utfärdat av kursledare.